

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 267

van **KOEN DANIËLS**

datum: 21 januari 2022

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Zelfstandige kinderopvanginitiatieven - Begeleiding

Uit het onderzoek van de Stichting Innovatie en Arbeid bij de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) blijkt dat er verschillende drempels zijn voor zelfstandig ondernemerschap in de kinderopvang. Voor het onderzoek werden 469 online enquêtes ingevuld en 14 diepte-interviews afgenomen.

Ondanks het feit dat veel kinderbegeleiders (83 procent) aangeven dat het werken met kinderen één van de grootste voordelen is van de job, geeft één op de vier ondernemers (23 procent) aan dat ze hun activiteiten zullen afbouwen of zelfs volledig willen stoppen. Grote struikelblokken daarbij zijn de financiële haalbaarheid, een tekort aan ondersteuning en een te grote focus op administratie waardoor de kerntaak (het zorgen voor kinderen) op de achtergrond verzeilt.

65 procent van de ondernemers geeft aan dat de financiële haalbaarheid één van de voornaamste uitdagingen is. Startende ondernemers hebben vaak geen zicht op het startbedrag dat ze nodig hebben en hoe ze dit bij elkaar kunnen krijgen. Ook de subsidieregeling zorgt bij veel ondernemers voor kopzorgen.

Zoals hierboven vermeld, is de enorme administratie een knelpunt. Voor veel ondernemers (48 procent) is de regelgeving moeilijk te vertalen naar de praktijk, bij inspecties gaat de aandacht in grote mate naar de administratie en door de hoeveelheid tijd dat de kinderbegeleiders in het papierwerk steken, vervaagt de grens tussen werken met kinderen en werken met papier.

1. Welke acties koppelt de minister aan de resultaten van de bevraging?
2. Acht de minister het mogelijk om gerichte begeleiding in te schakelen voor de kinderbegeleiders die overwegen te stoppen?
3. Op welke manier kan de minister de startende zelfstandige opvanginitiatieven sterker begeleiden, zowel inzake administratie, maar ook inzake businessplan?
4. Het papierwerk is voor vele kinderbegeleiders een struikelblok. Ze hebben het gevoel geen tijd meer te hebben voor de kinderen zelf. Opvanginitiatieven hebben het gevoel dat bij inspectie er meer nadruk ligt op de kwaliteit in de map dan op de kwaliteit op de mat.

Op welke manier kan de kwaliteitsopvolging meer gericht worden op de omgangskwaliteit?

ANTWOORD

op vraag nr. 267 van 21 januari 2022

van **KOEN DANIËLS**

1. Dit is een moeilijke evenwichtsoefening. Enerzijds zijn de zelfstandige initiatieven vragende partij om zelf te bepalen hoe ze de opvang organiseren (vraag naar bewegingsruimte). De bevraging toont aan dat de regels vaak te veel detailbepalingen opleggen. Dit kadert volledig in de evolutie naar doelregelgeving. In het kader van de uitvoering van het decreet buitenschoolse opvang en activiteiten is het BVR - dat het kwaliteitslabel regelt - al een eerste voorbeeld van in welke richting de regelgeving zal evalueren. Ook voor de opvang van baby's en peuters is het de bedoeling om deze richting in te slaan. Anderzijds vragen de starters naar een duidelijk kader en ondersteuning (op verschillende domeinen). Uit het onderzoek blijkt dat het belangrijk is om het starten ook financieel aantrekkelijk te maken. Sinds 1 april 2021 kan iedere starter de basissubsidie aanvragen. We zetten ook in op omschakeling van 'reeds bestaande plaatsen zonder subsidie' (trap 0) naar 'plaatsen met basissubsidie' (trap 1).
Deze evenwichtsoefening (regelgevend en subsidiërend) is zeker onderdeel van de toekomst oefening 'Vroeg en nabij'. Ondertussen worden er reeds initiatieven genomen om meer regelruimte te bieden.
2. Net voor deze gerichte begeleiding is het ondersteuningsnetwerk Mentès opgericht. Iedereen kan daar terecht voor informatie en advies. De organisatie werkt met regionale ondersteuners die kinderbegeleiders/organisatoren bijstaan. Organisatoren kunnen bij hen terecht in elke fase van het ondernemen, ook als ze overwegen om te stoppen. Onlangs nog (op 21 januari 2022) besliste de Vlaamse regering tot het besteden van bijkomende middelen om de kwaliteitsondersteuning op de werkvloer te versterken (periode 2021-2025). Deze maatregel geeft een antwoord op de nood aan omkadering en extra ondersteuning op de werkvloer. De inzet van bachelors met pedagogische competenties of ervaringsdeskundigen als ondersteuners op de werkvloer, zal de pedagogische functie in de kinderopvang versterken. Deze middelen worden op verschillende manieren ingezet:
 - via bestaande ondersteuningsstructuren, te weten het ondersteuningsnetwerk kinderopvang (Mentès),
 - via de pools gezinsopvang,
 - via de organisatoren zelf (mits voldaan aan een minimale schaalgrootte).
3. Er zijn de afgelopen jaren heel wat initiatieven ontwikkeld om starters (of kandidaat starters) in de kinderopvang goed te ondersteunen en voor te bereiden. Enkele voorbeelden: starterstrajecten, de digitale Starterswijzer, het magazine Spruit, een studiedag en film over vernieuwend ondernemen in de kinderopvang, de (gratis) ondersteuning door Mentès, ... Men heeft oor en oog voor alle vragen van de starters (organisatorisch, administratief, financieel, pedagogische, ...). Ook Unizo ondersteunt deze potentiële ondernemers door bijvoorbeeld hun brochure ('Je eigen zaak: kinderopvang') en stelt daarbij aansluitend een uitgewerkt model van ondernemings/financieel plan ter beschikking. We zullen in 2022 deze initiatieven nog verfijnen (waar nodig), verder bekend maken en aanvullen met enkele nieuwe zaken zoals bijvoorbeeld een leermodule voor starters.

Ook Syntra informeert en ondersteunt door opleidingen met als focus kinderopvang te organiseren. Zo is er bijvoorbeeld de opleiding 'Organisatorisch beheer in de kinderopvang'. Enkel onderwerpen die in de opleiding aanbod komen:

- een goed ondernemingsplan opstellen,
- aan welke boekhoudkundige verplichtingen moet een organisator voldoen,
- de verschillende mogelijkheden in ondernemingsvormen (voor- en de nadelen),
- hoe kan men schijnzelfstandigheid vermijden,
- hoe werkt het subsidiesysteem in de kinderopvang, ...

Deze opleiding is verplicht voor elke organisator van meer dan 18 plaatsen (er moet minstens 1 iemand in de organisatie zijn die deze opleiding volgde, dit hoeft niet de organisator zelf te zijn). Deze opleiding is interessant voor elke starter. Ten aanzien van de doelgroep zullen dergelijke opleidingen nog meer bekend worden gemaakt.

4. In 2015 werd, samen met de universiteiten van Gent en Leuven, het monitoringinstrument MeMoQ (**M**eten en **M**onitoren van de **k**waliteit in de kinderopvang van baby's en peuters) ontwikkeld. Dit instrument laat de organisatoren en Zorginspectie toe om de dagdagelijkse kwaliteit in de opvang te meten:

- de interactie met en tussen de kinderen,
- de interactie met de ouders en met de omgeving.

Dit vanuit 6 dimensies:

- welbevinden,
- betrokkenheid,
- emotionele ondersteuning,
- educatieve ondersteuning,
- omgeving,
- gezinnen en diversiteit.

Er zijn heel wat initiatieven gelanceerd om de organisatoren hierover te informeren en op weg te helpen. Ook de komende jaren zal verder sterk worden ingezet op het gebruik van MeMoQ en de pedagogische functie in de kinderopvang (o.a. Door pedagogische coaching). Ook de rol van Zorginspectie werd tijdens deze infomomenten heel duidelijk gesteld.

Vanuit Opgroeien wordt, bij de opvolging van een positief inspectieverslag met betrekking tot MemoQ, wel waarderend gereageerd ten opzichte van de organisator.